

A tantárgy neve:	magyarul:	A különleges bánásmód pedagógiája				Kódja:	MK6KBPEA02PT19	
	angolul:	Pedagogy of students with special needs						
Felelős oktatási egység:		DE BTK Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	2	magyar
Levelező	x	Féléves	0	Féléves	15			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Engler Ágnes			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
<p>a különleges bánásmódot igénylő tanulók iskolai integrációjának elősegítése a tanár szakos hallgatók inkluzív szemléletének fejlesztésével. A felkészülés kiterjed az integrált oktatás törvényi és intézményi kereteinek és feltételeinek megismerésére, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulói csoportok jellegzetes kognitív működésének megértésére, különös tekintettel az sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási és magatartás zavarokkal küzdő tanulóakra.</p>								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
<p>A hallgató ismeri az egyéni képességekhez igazodó tanulásszervezési formákat, így a cselekvéses, individuális, differenciált, kooperatív és az önálló tanulási technikákat. Ismeri a szakértői bizottságok és a nevelési tanácsadók munkáját szabályozó jogszabályokat és működési praxisukat.</p>								
<i>Képesség:</i>								
<p>Képes gyakorlatban alkalmazni ismereteit a legfontosabb nemzetközi és hazai pedagógiai felfogásokról, az integráció, az inklúzió kérdéséről. Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket. Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit.</p>								
<i>Attitűd:</i>								
<p>Jellemzi a másság elfogadása, tanulót megismerni kész nevelői attitűd. Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit. Törekszik az értékek sokféleségének elfogadására.</p>								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
<p>Részt vesz az integrált és inkluzív oktatás intézményi kereteinek megteremtésében, és megvalósításában. Együttműködik az intézményi szintű illetve döntésekben a tanulók integrációs tervének elkészítésében és megvalósításában, a Pedagógiai Szakszolgálatok határozatainak a szellemében végzik a különleges bánásmódot igénylő tanulói csoportok többségi nevelésében.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>A kurzus során a hallgatók megismerkednek a gyógypedagógia alapfogalmaival, a gyógypedagógia rendszerében elkülönült fogyatékosági területekkel, megismerik a részképességzavar definícióját, legfontosabb ismérveit. A kurzus segít rávilágítani a társadalmi attitűd segítő vagy gátló jellegére. Felvázolja a sajátos nevelési szükségletű tanulók lehetőségeit az oktatási rendszerben a törvények, rendeletek tükrében, bemutatja az integrált, inkluzív nevelésben-oktatásban résztvevők kapcsolatrendszerét.</p>								

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

ppt prezentáció, esetpéldák, videó filmek, csoportos munkák.

Értékelés

6-8 oldalas (kb. 15000 karakter szóköz nélkül) esszé írása egy szabadon választott csoportba tartozó különleges bánásmódot igénylő tanuló integrációs tervének az elkészítéséről. A munka tervezési jellegű, ami kiterjed a tanuló egyéni szükségleteivel kapcsolatos információk feltérképezésére; az egyéni tanulási folyamat megtervezésének szempontjaira, az osztálytermi munka feltételeire és módszereire. Az esszében megjelennek az integráció és inklúzió strukturális vonatkozásai (törvényi, intézményi, osztálytermi és egyéni szakmai keretek), valamint az oktatás nevelés folyamat jellege. Az esszé tükrözi a megoldások lehetőségeinek sokszínűségét, a sikeres integráció feltételeit, a saját szerepvállalás attitűdjeit, érték dimenzióit. A feladat elkészítése hozzásegíti a hallgatót az ismeretek integrálásához, tanári szerepeinek tisztázásához. Képesse válik a folyamatban tudatos döntéshozatalra, valamint a fejlesztésben való aktív együttműködésekre, saját hatékonyságának monitorozására.

Kötelező szakirodalom:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=154929.229239
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a1300015.emm
- Adaptációs kézikönyv. Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak. Sulínova, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008, 13–169. ISBN 978-963-682-622-2
- Booth, T., Ainscow, M.: Inklúziós index. Útmutató az inklúzív iskolák fejlesztéséhez. Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete, 2011. ISBN 978-963-06-6901-6
file:///C:/Users/User/Downloads/inkluzios_index.pdf
- Györgyi Zoltán, Kópatakiné Mészáros Mária (2012): Oktatási egyenlőtlenségek és sajátos igények <http://ofi.hu/10-oktatasi-egyenlotlensegek-es-sajatos-igenyek-gyorgyi-zoltan-kopatakiné-meszáros-maria>
- Heacox, Diane(2006): *Differenciálás a tanításban, tanulásban*. Kézikönyv a 3–12. évfolyam számára. Budapest, Szabad Iskolákért Alapítvány. ISBN 963 0614 57 x
- Torda Ágnes (szerk.) (1993): *Szemelvények a tanulási zavarok köréből*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 3000001331476
- Tóth László (2015): Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése Debreceni Egyetemi Kiadó, ISBN 978 963 473 871 810. http://tanarkepzes.unideb.hu/szaktarnet/kiadvanyok/sajatos_nevelési_igenyu_tanulok_fejlesztese.pdf
- Illyés Sándor (szerk) (2000): *Gyógynevelés alapismertek*. BGGYTF, Budapest. ISBN 963 7155 28 7

Ajánlott szakirodalom:

- Andrássy Ildikó: A sajátos nevelési igényről - nemzetközi összehasonlítás. Fejlesztő pedagógia 2007. 2. sz. 50-72. p. ISSN 0866-2495
- Dékány Judit–Mohai Katalin (2012):Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja – Specifikus tanulási zavarok (írott nyelvhasználat zavarai, diszkalkulia Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft , https://www.educatio.hu/pub_bin/download/.../diagnosztikai_kezikonyv_9fejezet.pdf
- Illyés Sándor(2006): Fogyatékoság, speciális nevelési szükséglet, differenciális pedagógia. In:
- Hoffmann Judit(szerk.): Gyógynevelés szöveggyűjtemény. Comenius Kft. Pécs, 71-48.
- Kovácsné szerk: (2015): Sajátos nevelési igények, méltányos pedagógia Savaria University Press, Szombathely ISBN 978 615 5251559 <http://mek.oszk.hu/14700/14725/14725.pdf>
- Neill, A. S. (2004): *Summerhill – A pedagógia csendes forradalma*. Kétezerégy Kiadó, Piliscsaba. ISBN: 9789639904064
- Orgoványi-Gajdos Judit (2010): Kalauz a nehezen kezelhető diákok tanításához szükséges nevelési-oktatási stratégiák megalkotásához Pécsi Tudományegyetem, Pécs ISBN 978-963-642-502-9
- Pető Ildikó (2003): Inklúzió a nevelésben. Iskolakultúra, 2003/10. 3–12.
- Vidonyiné Sólmosi Rita (2010) *A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatására való érzékenyítéshez kapcsolódó pedagógiai módszerek támogatása* Nyugat-Magyarországi Egyetem
- Wender, Paul (1999): *A hiperaktív gyermek, serdülő és felnőtt. Figyelemzavar egy egész életen át*. Medicina Könyvkiadó Rt. Budapest ISBN: 9789632423449

Heti bontott tematika	
1. konzultációs alkalom (5 óra)	Saját élmények, tapasztalatok az integrált oktatás gyakorlatából. Órai keretek tisztázása.
	TE* Motiváció és elköteleződés az integrált oktatási célok mellett.
	Az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségei és korlátai. Szelektivitás, lokális szegregáció és az iskola. Az oktatási rendszerek különbségei és hasonlóságai, paradigmaváltás az oktatásban, nemzetközi kitekintés.
	TE Az oktatási rendszer integrációs feltételeinek és korlátainak megismerésével a saját szerep differenciáltabbá válik
	Az integrált oktatás jogi keretei, különleges bánásmódot igénylő gyermekek.
	TE A törvényi feltételek és kötelezettségek ismerete erősíti az intézményi és egyéni felelősségvállalást az átlagtól eltérően haladó gyermekek oktatása során.
	Az integrált és szegregált oktatás fogalmi háttere, társadalmi vonatkozásai, inkluzív iskolai gyakorlatok.
	TE Integrációs gyakorlatok megismerése, látókör szélesedése
	Tanári attitűdök szerepe az iskolai integráció, inklúzió gyakorlatában, érzékenyítés feladatai az osztályteremben.
TE Módszerek és eszközök elsajátítása az osztálytermi érzékenyítés gyakorlatához.	
2. konzultációs alkalom (5 óra)	Tanári szerepek, kompetenciák, egyéni és csoportos aktivitások a befogadó iskolai szemléletben. Az integráció iskolai gyakorlata, inklúziós index, légkör, közösségfejlesztés, inkluzív kiválóság az egyetemi életben
	TE Képes részt az iskolai integrációs gyakorlat bevezetésében és a szervezet fejlesztésében
	Különleges bánásmódot igénylő tanulói csoportok megjelenése az iskolákban, diagnózis, egyéni fejlesztés, szolgáltatások, az ellátás feltételei, akadálymentesítéstől a tanulásszervezésig.
	TE Képes felismerni a K.B-ot igénylő tanulókat , egyéni eseteket megérteni, egyéni fejlesztésekben gondolkodni, és a csoportos munkaszervezési formákban a differenciálást megvalósítani.
	A sajátos nevelési igényű csoportok (1): tartós pszichés fejlődési zavarral küzdők csoportjai (tanulási zavarok/"disz-ek"; ADHD; ADD; stb.)
	TE Megérti a tanulási zavarok lényegét, a szakmai tanári munka szakmai keretei között alkalmazkodik a speciális tanulási szükségletekhez.
	Sajátos nevelési igényű tanulói csoportok (1), érzékszervi fogyatékos, látássérült és hallássérült tanulók a középfokú oktatásban és a felnőttoktatásban, infó-kommunikációs és morális akadálymentesítés.
TE Érzékszervi fogyatékos tanulók egyéni szükségleteit megérti, a tananyag akadálymentesítésében alkotó módon részt vesz.	
Sajátos nevelési igényű tanulói csoportok (2), halmozottan sérült és mozgássérült gyerekek integrál nevelése, infó-kommunikációs és morális akadálymentesítés.	
TE Mozgás és halmozottan sérült tanulók oktatási szükségleteit megérti, képes aktívan részt venni az oktatás infokommunikációs akadálymentesítésében, a befogadás előkészítésében, megvalósításában az érzékenyítéstől a differenciálásig.	
3. konzultációs alkalom (5 óra)	Sajátos nevelési igényű tanulói csoportok (3), tanulásában akadályozott, értelmi sérült gyerekek speciális szükségletei, infó-kommunikációs és morális akadálymentesítés.
	TE Az értelmi sérült, tanulási nehézséggel küzdő tanulók speciális oktatási szükségleteit megérti, a tananyagot képes differenciált oktatási keretek között átadni, egyéni fejlesztéssel együttműködni.
	Sajátos nevelési igényű tanulói csoportok (4), autizmus spektrum zavar, aspergeri autista gyerekek a közoktatásban, infó-kommunikációs és morális akadálymentesítés.
	TE Az autista, integráltan oktatható tanulók szükségleteit megérti, az oktatási kereteket és a közösségi életet képes számára kezelhetőbbé tenni, közvetíteni a többségi tanulókkal való kapcsolat fejlesztése során.
	Sajátos nevelési igényű tanulói csoportok (5), beszéd fogyatékos tanulók tanulási nehézségei, esélyegyenlőségük az iskolában, morális akadálymentesítés.
	TE A stigmák, kommunikációs akadályok kezelése természetes nevelői feladattá válik, a morális akadálymentesítés eszközei beépülnek a tanári eszköztárába.
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavarok az iskolában (BTMN), a serdülőkor életkori sajátosságai és a beilleszkedési zavarok összefüggései. Alul teljesítők és lemaradók a közoktatásban. Együttműködés a szociális munkásokkal, pszichológusokkal.	

	TE Oktatási, nevelési feladatok során széleskörű eszközökkel rendelkezik a tanulók motivációjának, alkalmazkodásának fejlesztésében, és a tanulási körülmények megteremtésében.
--	---

*TE tanulási eredmények